

श्रीसोमनाथसंस्कृतयुनिवर्सिटी, वेरावलम्

सत्रान्तपरीक्षा – नवम्बर-दिसम्बर, २०१६

कक्षा – शास्त्रिप्रथमवर्षम् (SEM-1)

प्रश्नपत्रम् – ५

गुणाः – ७०

विषयः – स्वामिनारायणवेदान्तः (S)

कोड – CC-1.1.1

समयः – ०३ तः ०६ पर्यन्तम्

दिनाङ्कः – ०९/१२/२०१६

सन्दर्भग्रन्थः – सिद्धान्तचन्द्रिका (१-८ अध्यायाः)

प्रथमान्वितिः (Unit-1)

- प्रश्नः – १ श्लोकद्वयं ससन्दर्भं व्याख्याताम् । ०८
- (१) अस्माकं परमोपास्यः प्रादुर्भूतो धरातले
प्रत्यक्षोपासनासिद्धये ब्रह्माण्डे सर्वदा हरिः ॥
- (२) अक्षरब्रह्मशब्दाभ्यां पृथक् संयुतमेव वा ।
प्रत्यक्षद्रष्टृभिः शास्त्रे वर्णितं तत्त्वमव्ययम् ॥
- (३) अक्षरातीतसाक्षाच्छ्रीपुरुषोत्तमनिश्चयः ।
मेऽस्त्येवं मन्यते चेत् स ब्रह्म रूपं निजात्मनः ।
- प्रश्नः – २ निम्नलिखितयोः कस्यचिद् एकस्य निबन्धात्मकम् उत्तरं लिखत । ०८
- (१) सर्वतन्त्रः स्वतन्त्रश्च प्रभुः ।
(२) स्वामिनारायणसिद्धान्तस्य प्रप्रथमदर्शनविषये सिद्धान्तचन्द्रिकोक्तविषयम् अवतारयत ।
- प्रश्नः – ३ निम्नलिखितेषु द्वयोः उपरि टिप्पणीं लिखत । ०४
- (१) प्रेरकः परमेश्वरः । (३) धामरूपम् अक्षरब्रह्म ।
(२) अक्षराधिपतिः । (४) स्वामी गुणातीतानन्दः ।
- प्रश्नः – ४ अधोलिखितेषु केषाञ्चन पञ्चानाम् अतिलघूत्तरं लिखत । ०५
- (१) कति नित्यतत्त्वानि सन्ति ? (५) ब्रह्मपरब्रह्मणोः सम्बन्धः कीदृशः ?
(२) क्रियेच्छाज्ञानशक्तीनां प्रेरकः कः ? (६) सत्यं ज्ञानमनन्तं किम् अस्ति ?
(३) जीवेश्वरकर्मफलप्रदाता कः ? (७) पञ्चतत्त्वनिरूपणं कस्मिन् अध्याये अस्ति ?
(४) त्रिगुणा का अस्ति ?

द्वितीयान्वितिः (Unit-2)

- प्रश्नः – ५ श्लोकद्वयं ससन्दर्भं व्याख्याताम् । ०८
- (१) गुणातीतो विरेमेऽथ चित्रवत् सर्वसच्छ्रिताः ।
शुश्रुवुर्बहुकालं ते क्षणवन्मेनिरे तदा ॥
- (२) विज्ञाय श्रीहरेर्भेदो ज्ञेयोऽवतारसञ्चयैः ।
युगे युगेऽवतारास्तु जायन्तेऽण्डं प्रतिश्रिताः ॥
- (३) प्रकृतिपुरुषादीनां कार्यजातस्य कारणम् ।
अयःपिण्डे यथा दृष्टः संयुक्तोऽप्यनलः पृथक् ॥
- प्रश्नः – ६ निम्नलिखितयोः कस्यचिद् एकस्य उत्तरं लिखत । ०८
- (१) वैराजपुरुषरूपद्वाराऽवताराणामुत्पत्तिः ।
(२) यथाग्रन्थं ब्रह्मपरब्रह्मणोः वर्णनम्

- प्रश्न: - ७ निम्नलिखितयोः एकस्य उपरि लघुटिप्पणीं लिख्यताम् । ०२
 (१) वृत्तालये गुणातीतस्वामी । (२) गङ्गाकूपतटे संवादः ।
- प्रश्न: - ८ अधोनिर्दिष्टेषु कयोश्चिद् द्वयोः अतिलघूत्तरं यच्छत । ०२
 (१) ब्रह्मा कस्य नाभिकमलाद् आविर्भूतः? (२) प्रमाणं कतिविधम्?
 (२) श्रीहरेः सर्वोपरित्वनिरूपणं कस्मिन् अध्याये (४) भागवतपुराणं केन प्रणीतम्?
 वर्तते ?
- तृतीयान्विति: (Unit-3)**
- प्रश्न: - ९ निम्नलिखितेषु द्वयोः उत्तरं दीयताम् । ०८
 (१) भूपाऽभवन्निह पुरा भुवि येऽवताराः तान् दर्शयत्युरुजनान् निजदिव्यरूपे
 तेषां पदानि विभवान्यपरिश्रमेणाऽसाधारणं प्रथममेव सुलक्ष्म वेद्यम् ॥
 (२) उपास्त एष मामेव सदेक्षते च मां द्विजः ।
 तमेमोपासकश्रेष्ठं पश्याम्यहमहर्निशम् ॥
 (३) प्रमुखस्वामिराजस्य निदेशेन स्त्रियो नराः ।
 युवानो बालकाः सन्तः प्राप्नुवन्ति परां स्थितिम् ।
- प्रश्न: - १० निम्नलिखितयोः कस्यचिद् एकस्य निबन्धात्मकम् उत्तरं लिखत । ०८
 (१) परब्रह्मणः असाधारणलक्षणानि यथाग्रन्थं वितनुत ।
 (२) परमगुरुरूपस्य अक्षरब्रह्मणः शास्त्रोक्तं माहात्म्यं सिद्धान्तचन्द्रिकादिशा विशदयत ।
- प्रश्न: - ११ निम्नलिखितेषु द्वयोः उत्तरं दीयताम् । ०४
 (१) सिद्धान्तचन्द्रिका इति अभिधानम् ।
 (२) शास्त्रिमहाराजः ।
 (३) प्रमुखस्वामी ।
 (४) स्वामिनारायणः इति पदस्य अर्थः ।
- प्रश्न: - १२ अधोनिर्दिष्टेषु पञ्चानाम् अतिलघूत्तरं यच्छत ०५
 (१) श्रीहरेः अवतारस्य असाधारणलक्षणानां वर्णनं कस्मिन् अध्याये वर्तते?
 (२) शास्त्राणि कं प्रगायन्ति ?
 (३) सत्यज्ञानादिलक्षणं किम् अस्ति?
 (४) कति लोकपालाः ?
 (५) योगशब्दस्य कः अर्थः ?
 (६) योगदर्शनं केन प्रोक्तम् ?
 (७) सिद्धान्तचन्द्रिकायां अष्टमाध्यायस्य नाम किम् ?

Answer Key

कक्षा – शास्त्रिप्रथमवर्षम् (SEM-1)

प्रश्नपत्रम् – ५

गुणाः - ७०

विषयः – स्वामिनारायणवेदान्तः (S)

कोड – CC-1.1.1

समयः – ०३ तः ०६ पर्यन्तम्

दिनाङ्कः – ०९/१२/२०१६

सन्दर्भग्रन्थः – सिद्धान्तचन्द्रिका (१-८ अध्यायाः)

प्रथमान्वितिः (Unit-1)

प्रश्नः – ४

१. पञ्च ।
२. परमेश्वरः ।
३. ईश्वरः ।
४. प्रकृतिः ।
५. शरीरशरीरीभावः ।
६. अक्षरब्रह्म
७. द्वितीयेऽध्याये

द्वितीयान्वितिः (Unit-2)

प्रश्नः – ८

१. श्रीहरेः
२. चतुर्थाध्याये
३. त्रिविधम् ।
४. द्वैपायनेन ।

तृतीयान्वितिः (Unit-3)

प्रश्नः – १२

१. षष्ठाध्याये ।
२. परमात्मस्वरूपम्
३. परब्रह्म
४. चत्वारः
५. वियोगः, संयोगः, उद्योगः । सर्वासां चित्तवृत्तीनां निरोधः ।
६. पतञ्जलिना
७. योगोपदेशः